רונדו מתוך האביב – ארבע העונות

מאת ויואלדי

רעיון: ליטל פורקוש, צופיה עמר ונחמה אוחנה

ערכו: ליטל פורקוש, צופיה עמר ונחמה אוחנה

הקדמה:

הפעילות עוסקת בהיכרות עם מוזיקה תכניתית, התלמידים ילמדו לתאר תופעות טבע באמצעות צלילים, יכירו את מבנה הרונדו, החלק החוזר (בשורת האביב) ויכירו את שם המלחין. הפעילות ליצירה מתאימה לתקופת האביב.

מטרות מוזיקליות:

- התלמידים יבחינו בין חלקים זהים ובין חלקים שונים ביצירה, תוך שימוש במונחים זהה, שונה ודומה.
- התלמידים יכירו מבנים מוזיקליים בסיסיים (רונדו).

מטרות חוץ מוזיקליות:

- התלמידים יחשפו לתופעות הטבע השונות בתקופת האביב.
- התלמידים ילמדו לחכות לתורם בסבלנות.
- התלמידים יקשרו בין תמונה למילה (נחל, ציפורים, סערה).

אוכלוסיית היעד:

אוטיזם בתפקוד בינוני - נמוך בגילאי 8-12.

מערך שיעור

קישור לביצוע

עזרי הוראה:

מקרן ומחשב להקרנת המצגת.

כלי הקשה כמספר תלמידי הכיתה כאשר המצלול של הכלי יתאים לכל אחד מחלקי היצירה.

מרקס כמספר תלמידי הכיתה.

קישור לחידון היצירה במצגת.

דגשים לתנאים פיזיים:

כיתה עם מרחב פתוח לתנועה.
ישיבה בחצי גורן מול הלוח.

מהלך הפעילות:

מהלך הפעילות מתפרס על מספר שיעורים.

שיעור ראשון :

המורה מכינה את הכיתה לקראת האזנה ליצירה המתארת תופעות טבע המתרחשות באביב באמצעות צלילים ובין תופעת הטבע אחת לשנייה יישמע חלק חוזר (בשורת האביב).

<u>האזנה ראשונה (חלקית)</u> :
המורה משמיעה את החלק החוזר ביצירה והתלמידים מצטרפים בטפיחות על הברכיים לפי הפעמה.

<u>האזנה שנייה (חלקית)</u>
המורה מציגה את המילים של החלק החוזר ושרה אותן.

"אביב הנה הגיע,
ציפור קולה תשמיע,
נריע, לשמש העולה" (נכתב על ידי בתיה שטראוס)

התלמידים עדיין מצטרפים לחלק זה בטפיחות על הברכיים לפי הפעמה.

<u>האזנה שלישית</u> :
השמעת היצירה כולה ובחלק החוזר התלמידים מצטרפים בטפיחות לפי הפעמה.

<u>האזנה רביעית</u> :
התלמידים יאזינו ליצירה ובחלק החוזר יצעדו במרחב.

<u>האזנה חמישית</u> :
הילדים ינגנו בכלי הקשה בפזמון החוזר.

שיעור שני :
<u>האזנה ראשונה</u> :
חזרה על החלק החוזר כשבמקביל תהיה התייחסות לחלקים השונים באמצעות תנועה :
ציפורים - תנועת כפות ידיים המדמות ציוץ ציפורים (אצבעות מול אגודל נפתחות ונסגרות).

נחל - תנועת ידיים מפותלת המתארת נחל.
סערה – תנועות תיפוף ידיים באוויר המתארות את הברקים והרעמים.
במעבר המוזיקלי המאזכר את הציפורים והנחל ניתן להוסיף תנועות המדמות את הציפורים והנחל.
לאחר מכן המורה מציגה את תמונות חלקי היצירה: ציפורים, נחל וסערה (התמונות מצורפות בנספח).

לפני ההאזנה הבאה המורה תציג במצגת חידון שבו התלמידים צריכים לענות על השאלה 'איזה חלק ביצירה שומעים?

קישור למצגת

האזנה שנייה:
אפשרות ראשונה- עבודה עם המצגת ובניית הרצף של הופעת החלקים השונים ברונדו בתוך המצגת.
אפשרות שנייה- עבודה עם התמונות מנספח 1 ובניית הרצף של החלקים השונים של הרונדו על הרצפה.

האזנה שלישית:
המורה מחלקת לתלמידים את התמונות של כל חלקי היצירה והחלק החוזר (התמונות בנספח) והילדים מסדרים על הרצפה לפי סדר הופעתם ביצירה.
הערה: אפשר להרכיב את מבנה הרונדו גם בעזרת המצגת.

האזנה רביעית:
תזמור - התלמידים מנגנים עם המרקס בדרכים שונות לפי הופעת חלקי היצירה (בהשראת התנועות מהמפגש הקודם).
בפזמון - הקשת הפעמה עם המרקס על היד או הרגל.
ציפורים - רשרוש עם המרקס.
נחל - היד מתפתלת עם המרקס.
סערה - מרשרשים בחוזקה באוויר.

המלצה לפיתוח:
- בכל חלק ביצירה מנגנים בכלי הקשה אחר. הילדים מנגנים בתורם לפי הסדר של הופעת חלקי היצירה.
- כדאי להביא כלי הקשה אשר מאפיין את המצלול המוזיקלי של אותו חלק ביצירה.

תובנות ועקרונות עבודה:

- יש חשיבות רבה לשימוש בתמונות ההמחשה.
- כדאי לעבוד לפי השלבים שנכתבו לביסוס ההיכרות והזיהוי של החלקים השונים.
- מבנה השיעורים בנוי לפי עקרון בו התלמיד חווה את היצירה המוזיקלית על גופו, בתנועה במרחב ורק לאחר מכן באמצעות נגינה.
- תלמידים ברמת תפקוד נמוכה ינגנו בכלי הקשה מסוג אחד לאורך היצירה כולה. תלמידים ברמת תפקוד גבוהה יותר, אשר מסוגלים לחכות לתורם - ינגנו לפי התזמור של חלקי היצירה, בכלי הקשה שונים.
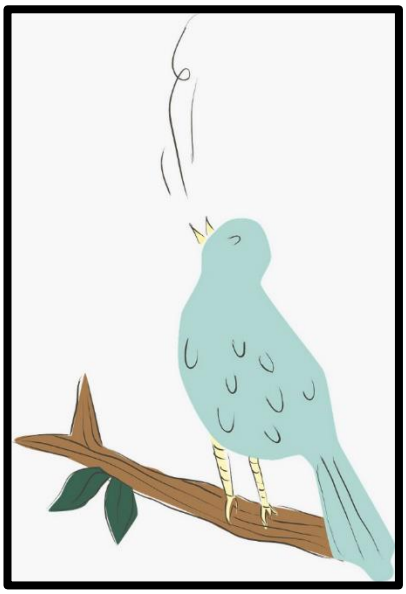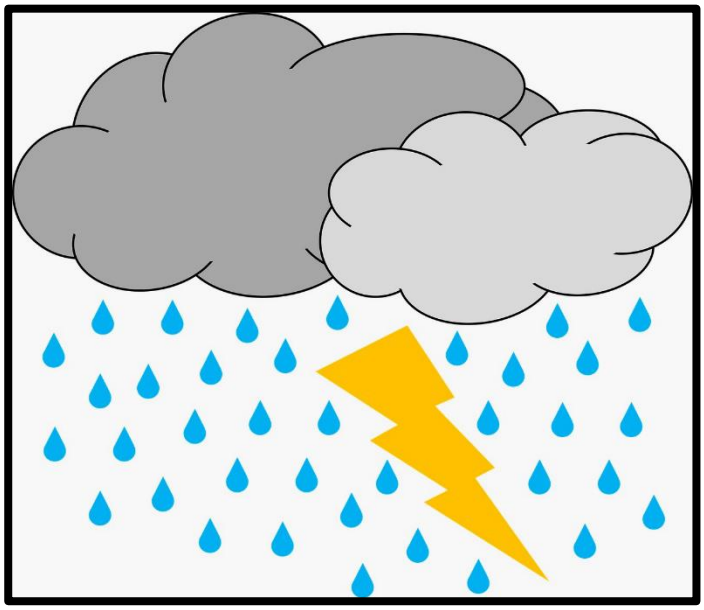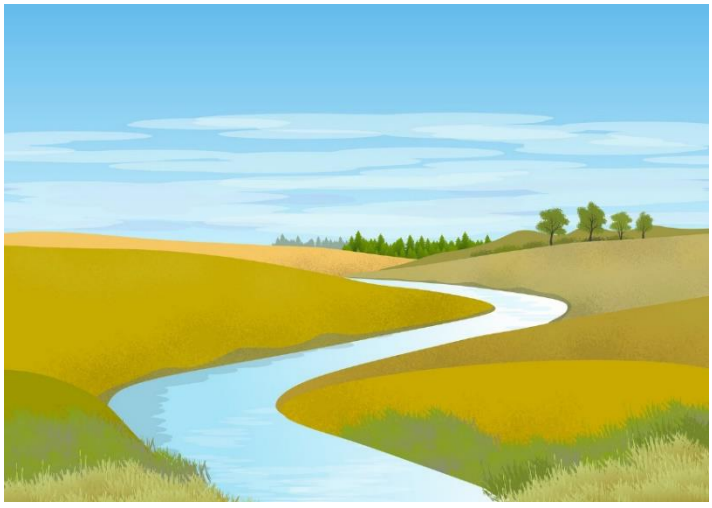
נספח 1 - תמונות חלקי היצירה